

В. „СОЦИАЛИСТЪ“

излиза веднъж въ седмицата — Петък. Покрѣпки не придружени съ стойността, не се изпълняват.

Абонамент, съпредплаща:

За год. лева 6.—

„ 6 м. „ 3

„ 8 „ 1.50

За въ-странство лева 10.

Администрацията се намира въ София, жгълъ улици Ангелъ-Кичевъ и Солунъ.

СОЦИАЛИСТЪ

ОРГАНЪ НА РАБОТНИЧЕСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

За обявления се плаща по 10 ст. на гармондентъ редъ на 8-а страница за първъ път и наполовина за всѣки, следующъ.

За първа страница — 15 ст.

ЕДИНЪ БРОЙ 15 СТ.

LE SOCIALISTE
Organe du Parti Democrite-socialiste des travailleurs bulgares

Adresse: Rédaction
„SOCIALISTE“
Sophia

DER SOZIALIST
Organ der bulgar. Sozialdemokratischen Arbeiterpartei.

НОВИЯ ОРГАНИЗАЦИОНЕНЪ УСТАВЪ

ПРОГРАМАТА

на Работническата Социалдемокр. Партия сѣ отпечатани вече на отдѣлна брошурка, въ малък форматъ. Струва: единъ смз. 15 ст.; за малко количество трѣбва да се прибавятъ и пощенскитѣ разходи — по 5 ст. за единъ екземпляръ. Испраща се само въ предплатъ.

Всички поръчки се отправятъ до администрацията на в. Социалистъ.

Съобщаваме на всички наши другари, че ний сме взели и вземаме всички зависящи отъ насъ мѣрки за набавянieto на закѣнѣлитѣ пораи конгреса нѣколко броя отъ в. *Социалистъ* и за редовното му излизане за напредъ.

За послѣдното, обаче, е необходима и материалната поддръжка на нашитѣ другари. Ето защо ний се надѣваме, че другаритѣ ще положатъ всички старания за разпространението на *Социалистъ*, както и ония отъ редовнитѣ ни абонати, които не сѣ предпазватъ отъ текущата трѣба. Второто полугодие, ще побързатъ да направятъ това. Отъ друга страна, тѣй като много отъ другаритѣ желаятъ да иматъ пълно годишно течение на вѣстника, за не излишно считаме да имъ съобщимъ, че *Социалистъ* не се печата въ излишно число екземпляри; вслѣствие на това, тѣ трѣбва о време ла се погрижатъ за набавяние на течението.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА И АДМИНИСТРАЦИЯТА.

МИНИСТЕРСТВОТО ПОПЪЛНЕНО.

Така варѣчената „министерска криза“, която напослѣдкъ изникна по поводъ оставката на г. Гешова, се изглади съ назначаванieto за министри г-да Ив. Вазовъ и Г. Згуревъ, първия — на просвѣщенiето, втория — на правосъдието.

Слѣдъ дълговерменно министеруване г. Гешовъ се оттегли, за да поеме управлението на голѣмото наслѣдство, оставено нему отъ Евлогий Георгиевъ. Като финансовъ министръ и управляющъ министерството на търговията и земледѣлието, г. Гешовъ разви една дѣятелностъ, за която правителственитѣ агенти го дигаха и слахаха за економистъ и благодѣтель на страната въ подигане на земледѣлието и индустрията. Явява се, обаче, наслѣдството на букурещкия спекулантъ, и г. Гешовъ безъ никакво двоумение напуца министерството. Като министръ, по край другото, той е можалъ искусно да урежда частнитѣ си гешефти, но печалбата отъ наслѣдството е по-голѣма, когато се тури на чело въ предприятията и спекулациитѣ съ наслѣдения капиталъ. Предъ милионитѣ на Евлогий Георгиевъ той жертвува ония

на индустрията и земледѣлието.

Да бжде сторено мѣсто на новитѣ министри, г. Величковъ, благодѣтель на народнитѣ учители, остави народното просвѣщение и пое министерството на търговията и земледѣлието. Той се принуждава да поеме една работа чужда на неговата опитностъ и познания, стига личния интересъ да бжде удовлетворенъ. Какво разбира г. Величковъ отъ търговия и земледѣлие? Да устройва комплоти, да се подизава като послѣденъ авантюристъ, да интригантствува, да държи лицемѣрни рѣчи и да плаче по банкети, да устройва хайка противъ учителитѣ — всичко това му иде отъ ржки, но подобенъ родъ способности за нищо не струватъ въ търговията и земледѣлието.

Но интереситѣ на властующето взаимнопомагателно дружество сѣ поискали, щото този каприциозенъ и боленъ човѣкъ, като министръ на просвѣщенiето да бжде замѣстенъ отъ единъ невѣжа като г. Ив. Вазова. Къмъ каприциозността въ лицето на новия министръ се присъединява и глупостта.

Г. Вазовъ едно време караше „интелигенцията“ да сѣе гори. Сега голѣма частъ отъ тази интелигенция — учителитѣ — сѣ въ негови ржѣ. Ако той не сполучи да ги накара да сѣятъ гори, то поне е сигуръ, че ще остане вѣренъ на своя предшественикъ въ задущаванieto на свободната мисль и на гражданската доблестъ въ народния учител. Самъ като гражданинъ, г. Вазовъ съ примѣра си не е билъ освѣтъ сѣятелъ на раболепiето и на самоунижението; като политически дѣецъ, г. Вазовъ представлява една колосална бездарностъ. Но „новата епоха“ е въ сжщото време и епоха на бездарности и когато на най-високитѣ мѣста на държавата стоятъ типични бездарници, то никого не може да ни очудва обстоятелството, че г. Вазовъ става днесъ министръ. Колкото и бездаренъ, но той е полезенъ на дворцовата клика. Тя го издигна като знаме, първомъ като му устройваше юбилей и почести, а

сега като го сложи на министерското крѣсло — да служи за пазидание на ония, които не знаятъ достатъчно да пълзятъ. Издиганieto му въ министръ служи за добро доказателство, че г. Вазовъ много високо се е качилъ, защото много ниско е падналъ. А какво да се каже за самото просвѣщение, което той ще урежда, всѣки лесно може да предвиди. Г. Вазовъ никога не е билъ способенъ да разумѣ исканията на новото време; той е оставалъ глухъ къмъ съвременнитѣ прогресивни и демократически течения — той ги не разбира, той живѣе съ миналото, бжджето за него е понятно, до колкото той вижда въ него своята ограниченостъ. Предъ науката той предпочита фразйорството, предъ критиката — сѣянieto на гори, съ това, обаче, условие, самъ той да не бжде безпокоенъ въ своята дрѣмота. Българското просвѣщение трѣбва да е много грѣшно, когато жребieto на орисницата е паднало именно върху г. Вазова, да бжде министръ на просвѣщенiето.

Колкото за новия министръ на правосъдието, за него има още по-малко да се каже. Г. Згуревъ отъ незапомнени времена е истривалъ столоветѣ на министерствата. За да запази мѣстото си като високъ държавенъ чиновникъ, той, безспорно, е обладалъ рѣдко искусство. Той е такъвъ добъръ водачъ на Стоиловия „народъ“ въ време на избори, както е билъ добъръ сътрудникъ на в. *Свобода* въ Стамболово време; днесъ той гърми противъ стамболовщината въ колонитѣ на в. *Миръ*. Въ свободното си време той се намира на вѣчни командировки и по ревизия, при което ако и нищо да не е ревизиралъ, за това пжкъ винаги е държалъ въ добъръ редъ личнитѣ си финанси отъ редовния приходъ на хубавитѣ пѣтни и дневни. Що се касае за неговитѣ способности по сждебното дѣло — за тѣхъ не може и въпросъ да става: тѣ сѣ замръзвали въ онова зародишно състояние, когато сѣ престанали да ги искатъ отъ него. Той никога не е билъ потребенъ да развива полезна инициатива и неговото назначаване за министръ може да служи само като характеристика на оня духъ на застоялостъ, реакционерството и бързо обогатяване, който царува въ редовитѣ на властующата партия. Г. Згуревъ е чистъ и каленъ бюрократъ, за когото канцелярската сухостъ и най-безпрекословната покорностъ спрямо господаря е всичко. Като такъвъ той е и назначенъ министръ.

И така, новитѣ членове на Стоиловия кабинетъ идатъ само да потвърдятъ правилото, че избраната онази седморка, която не признава никакъвъ законъ вънъ

отъ волята и личнитѣ заповѣди на княза не се спира предъ никакви срѣдства, за да се държи на власт и да извлича всѣкиятъ изгоди отъ нея. Г-да Вазовъ и Згуревъ сж добри слуги на княза, но за това тѣ сж два нови неприятеля на справедливостта и народното свѣстиване. Тѣхното назначаване за министри показва, че управниците не сж били ръководени нито отъ най-малкото намѣрение да подобрятъ правосъдието и учебното дѣло у насъ. Но за това едно обстоятелство говори за тѣхно оправдание, а именно, ако тѣ се ръководяха отъ добри намѣрения къмъ народа, тѣ не щѣха и да бждатъ повикани на властъ.

ВЖТРѢШНА ХРОНИКА.

— Съ днешния брой свършваме изложението протоколитѣ на IV националенъ партиенъ конгресъ. Сега всички партийни другари иматъ на рѣцѣ всѣкиятъ рѣшения, както и краткото изложение на мотивитѣ, по които тѣзи рѣшения сж взети. На тѣхъ остава да съобразяватъ своята дѣятелностъ съ опѣтванията, дадени отъ конгреса и всѣки споредъ своята преданностъ и енергия да спомога да се добиятъ плодотворни резултати за успѣхътъ на великото ни дѣло. Нека всѣки отъ насъ направи всичко каквото може за новия напредѣкъ и развитието на социалната демокрация! Днесъ подъ знамето на международния класосъзнателенъ пролетариятъ всѣки благородни пориви намиратъ най-благодатна почва за работа. Но преди всичко нека заягчимъ нашитѣ организации, нека дадемъ новъ потикъ на устната и печатната ни пропаганда!

— Главния органъ на германската социалдемократия в. *Vorwärts*, а слѣдъ него и *Arbeiter Zeitung*, органа на австрийската братска намъ партия даватъ едно кжсо описание за послѣдния ни партиенъ конгресъ. Особно внимание обръщатъ тѣ на рѣшенията по организацията, компромиситѣ въ време на избори и за десеточленната комисия по изучаване положението на селското население. Описанието свършва така: „Посрѣщана съ съчувствие въ народа и уважавана отъ така варѣчената „интелигенция“, българската социалдемократическа работническа партия революционизира главитѣ както въ долнитѣ, така и въ горнитѣ общественни слоеве и непрестанно увеличава своето влияние за народното добруване. Съединяването на официална България съ Русия, побратимяването съ Сърбия, бъркотинитѣ въ Македония — всѣки тия събития нито за минута не сж побъркали на партията; вѣрно и твърдо тя държи знамето на международната социалдемократия“.

— Ограничаването свободата на печата е било вѣчното желание на дворцовото правителство. Обстоятелствата, обаче, не сж му благоприятствували да задуши тази свобода още отъ началото си. Но колкото повече работитѣ се развиватъ, толкова повече правителството се вижда неспокойно отъ съществуването на „разюздания“ опозиционенъ печатъ. Една статия по този въпросъ, напечатана въ в. *Миръ*, справедливо обръна вниманието на опозиционнитѣ вѣстници по своя мракобѣсенъ характеръ. *Миръ*, обаче, никога не е билъ привърженикъ за свѣтлината, за това предмѣтната статия е важна не толкова по мракобѣсието си, колкото по това, че тя издава подземнитѣ планове на Стоилова и С-ие въ единъ прекрасенъ день да турятъ ржка и на онази свобода на печата, която съществува при сегашнитѣ стеснителни закони и при цѣлия днешенъ режимъ на полицейски избори и полуазиатски деспотизмъ. Ний постоянно сме твърдили, че правителството на княза нѣма другъ пжтъ, освѣнъ фатално да втрви по наклонната плоскостъ на престѣпленията и похищение народнитѣ прав-

дини. До какъ ще го доведе този пжтъ — за това споръ не може да става. Но сега за сега то „кой кучето“ и понеже единствената свобода, която дава възможностъ още на народа да протестира и осжжда дѣлата му, е тази на печата то я гони. Опозиционния печатъ, въ всѣкой случай, е крайно обезпокоително явление! Въ продължение на три години той раскри такива ужасни работи за властующитѣ голѣми и малки сановници, щото правосъдието не би се забавило нито минута да ги тикне въ черната джамия, ако такова съществува въ държавата. Това правосъдие вършеше, обаче, тъкмо противното: то прикрива тѣхнитѣ злоупотребления; по колкото и да осжжда отговорнитѣ редактори, това е недостатъчно да запази управницитѣ отъ испитателния и възмутения погледъ на недоволнитѣ елементи. Ето защо трѣбва не отговорницитѣ, а самитѣ писатели и журналисти да се тикатъ въ затворитѣ. Безъ съмнѣние, че подобни замисли на правителството говорятъ само за неговото безумие. Ще внесе ли то и въ скоро ли време новъ драконовски законопроектъ по печата — това е негова работа. Но важното е, че то стои слѣпо и глухо и предъ най-убедителния опитъ. Всѣко ограничение на свобода и събличанието на народа увеличава и още повече ще увеличава недоволството, въпреки даже това, да ли правителството ще успѣе да задуши свободния печатъ. Негодуванието отъ долу ще намѣри други пжтища да се прояви, но толкова по злѣ. На добъръ часъ!

— Казватъ, че г-нъ Величковъ като напушалъ министерството на просвѣщенiето, распростилъ се твърдѣ недружелюбно съ своитѣ началници и подначалници и стоварилъ всичката вина върху тѣхъ за извършенитѣ безобразия. Ний мислимъ, че това е по-скоро една шапкарма, пущана съ намѣрение да се изглади впечатлението, което г. Величковъ остави на всѣкъдѣ съ своето излизане отъ министерството на учителскитѣ гонения. И до сега още не сж споласали да се настанятъ законнитѣ и премѣстенитѣ народни учители презъ послѣдната училищна ваканция, а сигурно е, че мнозина отъ тѣхъ не ще се настанятъ и до година, като на гладенъ стомахъ и съ продрани обуца ще разнасятъ на лѣво и на дѣсно похвалитѣ, които г. Величковъ е заслужилъ. Повече отъ 2000 народни учители сж пострадали презъ послѣднитѣ ваканционни два мѣсеца и разбира се, повечето безъ никакви законни основания, а просто по доноси и по личнитѣ каприции на захластнатия министръ. Единъ вѣстникъ предсказва, че министерството на търговията и земледѣлiето е изгубило, по който г. Величковъ ще се намѣри съвсемъ вънъ отъ министерството. Това, обаче, колкото и да бжде желателно само по себе си, не обѣщава нѣкакво особено промѣнение на работитѣ, тъй като г. Величковъ е оставилъ достоенъ замѣстникъ.

— Редакторитѣ на „либералния“ в. *Народни Права*, като прочели статията ни въ миналия брой за „либералната партия“, мислили и намислили да ни се похвалятъ, че тѣхната партия била по-добъръ организирана отъ социалдемократическата. Bravo! намѣрили расковничество! Ний не можемъ освѣнъ да похвалимъ мустакатитѣ дѣца за такава юнашка защита. Печалното е само това, че самохвалството не е още аргументъ, а до колко „либералната партия“ е организирана, остава на всѣки гражданинъ самъ да си отговори. Ако отъ единъ „предсѣдателъ на бюрото“ — послѣдното, обаче, въ повечето случаи като се предполага, че съществува — може да се говори за партийна организация, то ний туку-рѣчи че сме наклонни да се съгласимъ съ *Народни Права*.

Всѣки партиенъ членъ трѣбва да има организационенъ уставъ и да знае партийната програма.

ПО ОРГАНИЗАЦИЯТА НИ.

Отъ публикуванитѣ ни до сега свѣдения се вижда, че партийнитѣ другари отъ Русе, Разградъ, Севлиево, Габрово, Чирпанъ, Сливенъ, Каванлъжъ, Търново, Ямболъ и София сж вече избрали свои мѣстни комитети, съобразно съ новия уставъ на партията. За да се започне, обаче, по-нататъшната дѣятелностъ, за да се даде потикъ на пропагандата и въ другитѣ ни градове, необходимо е, щото и другаритѣ отъ градоветѣ, които имаха свои легати въ партийния конгресъ, като първа своя работа, да побързатъ така сжщо съ избирането на мѣстнитѣ комитети. До сега централния комитетъ на партията не е получалъ още никакво съобщение, че такива комитети се основали въ Втрна, Бургасъ, Анхило, Т.-Пазарлъжикъ, Ст. Загора, Нова Загора, Враца, Ловечъ и Горня Орѣховица. Наистина, измѣненiята, които конгресътъ направи въ организационния уставъ, изискваха извѣстно време да се разисква по тѣхъ, за да могатъ другаритѣ да бждатъ освѣтлени върху измѣненiята въ самата организация. Статитѣ, обаче, писани по този въпросъ въ *Социалистъ*, присѣтствието въ всѣка мѣстностъ на самитѣ делегати отъ конгреса, както и времето което ни раздѣля отъ закриването на послѣдния, върваме, че сж дали възможностъ на всѣки партийни членове да се освѣтлятъ върху бждицата партийна организация.

Централния комитетъ на партията е счелъ за свой дългъ съ особно окръжно въ № 55 на *Социалистъ*, да покани всѣки другари, които не сж се още организирани и не сж избрали мѣстни комитети, да изпълнятъ длжността, възложена тѣмъ отъ конгреса.

Ний знаемъ, че всѣки наши длжности ни се диктуватъ отъ еднакво скжпитѣ за всѣки интереси на партията. На послѣдната, обаче, като първа крачка, трѣбва да бжде нейната организация. Въ организацията ний черпимъ ония морални и материални сили, които сж необходими за всѣки нашъ успѣхъ.

Нека, прочее, другаритѣ отъ горѣоменатитѣ градове, както и ония, които не сж имали до сега своя организация, или сж стоели вънъ отъ нея, да направятъ тази първа крачка като свикатъ безъ отлаганне събрание и посочатъ лицата, на които тѣ повѣржаватъ ръководството на пропагандата и дѣлата на партията. Както на послѣдния партиенъ конгресъ, така и въ живота, на всѣка крачка ний най ясно виждаме, отъ какъвъ жизненъ интересъ е за партията солидното организиране на нейнитѣ сили. Както централния комитетъ, тъй и членоветѣ на партията въ всѣка отдѣлна мѣстностъ сж безсилни да изпълватъ задълженията си, ако това първо условие остава неиспълнено.

IV националенъ конгресъ НА

Работническата социалъ-демократическа партия

Засѣдание отъ 17 юлий, 1897, сл. обѣдъ
Засѣданието се откри въ 2 ч. сл. об. Предсѣдателъ се избра друг. Д-ръ Еню Распоповъ.

Постави се на разискване въпросът, каква трябва да бъде заплатата на секретаря на централния комитет. Понеже тази длъжност за въжджше ще отнема почти всичкото време на длъжностното лице, което влѣдствие на това не ще бъде свободно да се залавя съ друга работа, то явява се необходима нужда секретарят да получава известна заплата отъ централната каса на партията. Като изслуша разясненията отъ какъвъ размѣръ може да бъде тази заплата, конгресътъ рѣши:

Секретарятъ на централния партиен комитетъ получава отъ партията една мѣсечна заплата въ размѣръ минимумъ 200 лева, ако изборътъ падне върху семеенъ членъ отъ партията и 150 л. максимумъ, ако избраний бъде нежененъ.

Съгласно дневния редъ на разискване се постави въпросътъ за бѣдѣщия съставъ на централния комитетъ. Членове въ комитета трябва да бѣдатъ хора, които да отговарятъ на възложенитѣ имъ работи въ ръководение дѣлата на партията. Тѣй като тѣ всички трябва да бѣдатъ на едно мѣсто, необходимо е въ София да иматъ свое мѣстожителство поне нѣколко отъ известнитѣ наши другари. съдѣйствието на които ще бѣде отъ голѣмо значение за дѣятелността на централния комитетъ. Нѣкои делегати, мѣжду другото, искаха желание, щото др. Благоевъ да се премѣсти отъ Пловдивъ на мѣстожителство въ София. Друг. *Благоевъ* заяви, че това е и негово собствено желание, но премѣстванieto му е свързано съ голѣми мъчности, които той по възможностъ ще се старас да премахне. Друг. *Сакъзовъ*, водимъ отъ мисълта, че въ София за сега нѣма достатъчно лица, на които би се повѣрило ръководението дѣлата на партията, направи предложение, комитета да се избере съ мандатъ само до нова година, отъ когато надѣва се, въ София ще могатъ да се установятъ повече такива лица. Друг. *Возвелиевъ* искаа мнѣние да не се прави такова отлагание, като се остави на комитета, отъ септѣ, ако се яви нужда, да предложатъ на мѣстнитѣ комитети да попълни или измѣни състава си. Дадено на гласуване, конгресътъ прие:

Централний комитетъ да бѣде окончателно формиранъ още сега, а само въ случай на нужда да бѣде постепенно измѣняванъ или попълнянъ по негово предложение и въ съгласие съ мѣстнитѣ партийни комитети.

Пристъпи се слѣдъ това къмъ избиране по тайно гласоподаване бѣдѣщия съставъ на централния комитетъ. Резултатътъ отъ избора, посрѣщнатъ съ аklамация, е че почти единодушно конгресътъ избра за членове на централния комитетъ другаритѣ: *Янко Сакъзовъ, секретаръ, Стефанъ Георгиевъ, касиеръ, Димитръ Благоевъ, Георгиъ Георгиевъ и Иванъ Банковъ.*

Друг. *Сакъзовъ* прави запитване, дали за въ бѣдѣще плащанитѣ длъжностни лица на партията могатъ да се занимаватъ и съ друга литературна работа. До сега се смѣтало, че тѣ не могатъ да правятъ това: той мотивира предложението си да се позволи за напредъ занимаването съ частна работа. Слѣдъ станалитѣ кратки разисквания по въпроса, конгресътъ прие слѣдующата резолюция:

Разрѣшава се на плащанитѣ длъжностни лица на партията (секретаръ, редакторъ и др.) да се занимаватъ въ свободното си време и съ друга литературна работа, и безъ вреда на работата, за която имъ се плаща отъ партията.

Прочете се едно предложение отъ търновскитѣ делегати друг. *Н. Габровски и М. Ивановъ*, да се състави една анкетна комисиия, която въ течението на годината да събира материалъ и се занимава съ изучаване условията на нашия селски животъ, като представи въ идущия конгресъ подробенъ докладъ за резултатитѣ отъ своитѣ изучаване; този докладъ ще послужи за основа на конгреса да взима нуждитѣ рѣшения върху срѣдствата за пропаганда и агитация между селското население. Прие се това предложение да се тури на дневенъ редъ.

Слѣдъ опредѣлението на новия дневенъ редъ и като се рѣши идущето заседание да бѣде частно, послѣдното се закри въ 8 часа вечерта.

Засѣдание (частно) отъ 18 юлий 1897 пр. об

Засѣданието се откри въ 7 ч. пр. об. Председателъ се избира друг. *Георги Курковъ*.

Преди да се пристъпи къмъ дневния редъ прочетоха се нѣколко заявления и предложениа. Предложението на казанлъжката социалдемократическа група за поведението на друг. *Ив. Кутевъ* по законодателнитѣ избори на 17 ноемвр. 1896 г. конгресътъ прие да се тури на дневенъ редъ още въ сѣщното заседание. Заявлението отъ друг. *Я. Сакъзовъ* за исплащане сумата отъ 1249 лева и лихвитѣ имъ, внесена отъ него за смѣтка на предишния социалдемократически съюзъ конгресътъ рѣши да се предаде на комисията по провѣрка смѣткитѣ на центр. комитетъ, която отъ своя страна да го докладва въ общия си отчетъ. Сѣщното рѣшение конгресътъ прие и за заявлението на друг. *Еф. Дабевъ* за сума отъ 230 л. дължима нему отъ редакторство и разпоски, направени въ 1894 г., когато е отишълъ въ Търново за редактиране на в. *Работникъ*. Заявлението отъ др. *Петковъ* да се исплатятъ 100 л. дадени отъ габровската група на кооперацията „Работникъ“ презъ 1894 се остави сѣщо на помѣнатата комисия. Предложението на разградския делегатъ за пропагандата между дребнитѣ собственици конгресътъ остави да бѣде разгледано по реда си. Предложението на ст. загор. делегатъ друг. *Давидъ* по списването на партийнитѣ органи така, щото да иматъ по-голѣмо агитационно влияние между занаятчиитѣ, понеже спада въ общия въпросъ по печата, който е рѣшенъ, конгресътъ прие да не се поставя за ново разискване, а въпросътъ за агитацията изобщо е поставенъ въ дневния редъ. По запитването на друг. *В. Къневъ* за социалдемократическитѣ издания въ дома на друг. Габровски конгресътъ намѣри, че понеже тия издания не сѣ собствено на новата раб. соц. дем. партия, той не може и да поставя въ дневния редъ въпросъ за тѣхъ.

Нѣкои другари устно предложиха да се опредѣли бюджета на партията, по което конгресътъ и взема слѣдоущето рѣшение:

Възлага се върху финансовата комисиия изработването бюджета на партията за настѣпающата финансова година

Пристъпи се подиръ това къмъ дневния редъ на това заседание. По въпроса за отчета върху политическата дѣятелност конгресътъ прие да не се дава подробенъ такъвъ и да се не четатъ реферати, а разискванията да ставатъ по запитвания, които биха се направили къмъ централния комитетъ или къмъ отдѣлнитѣ партийни членове.

Габровския делегатъ друг. *Петковъ* прави запитване, защо по време на послѣднитѣ законодателни избори се допуснали въ нашитѣ листи хора, като г. Д. Войникова, г. Г. Недѣлковъ и г. Д-ръ К. Кръстевъ.

Друг. *Я. Сакъзовъ* обяснява, че въ извънредно късото време, което той е ималъ на разположение за изборитѣ на 17 ноемвр. 96 г. въ Новопазарско—петъ-шестъ дена—не е можало и да се мисли за подготвяние на една листа отъ лица членове на партията и че той е ималъ да расчитва тамъ съ едни условия, създадени отъ съвмѣстната борба на нашитѣ по активни другари съ по-събуденитѣ опозиционери, известни по своята честностъ и независимост, обстоителство усилено отъ ненадѣйното разтурване на камарата. Д. Войниковъ, който е билъ приетъ на 14 ноемвр. въ листата на нашитѣ другари, дѣйствувалъ е не като членъ на нѣкоя партия, а независимо, като известенъ старъ демократически дѣене въ тия мѣста. Той е напълно удобрилъ дѣятелността на нашитѣ депутати въ камарата и нееднократно е декларира въ себе

си солидаренъ съ насъ. Впрочемъ той представя въ Шуменско едно политическо течение много различно отъ другитѣ буржуазни партии, което между другото се види и отъ неговата общинска програма, съ която той изтѣзе въ изборитѣ за общински съветъ отъ 1 септ. 96 г. Той е приетъ въ нашата листа на основание на съответствующето рѣшение на конгреса по участието ни въ изборитѣ. Изборитѣ на 23-й мартъ 97 г., по своята исключителностъ, не ни позволяваха да правимъ измѣнение на първата листа. Друг. *Н. Габровски* обяснява, че не е влизалъ въ компромисъ съ никого. Той е изпълнилъ рѣшението на конгреса, когато се е кандидиралъ съ г. Г. Недѣлковъ, личностъ честна, съ демократически убѣждения, не принадлежаща къмъ никоя отъ сѣществующитѣ партии и като е подписалъ нашата избирателна програма. Той е народнякъ, въ смисълъ на руското народничество. Друг. *К. Возвелиевъ* обяснява, че слѣдъ отказването на друг. *Ив. Кутевъ* да бѣде кандидиралъ въ общата листа на казанлъжката партийна група, явила се е нужда да се попълни листата съ друго лице. За такъвъ се е показалъ самъ г. Д-ръ Кръстевъ, не принадлежащъ къмъ никоя партия, който тържествено е заявилъ предъ групата и въ митингитѣ, че макаръ и не социалистъ, той поддържа минималната социалдемократическа програма и ще я защитава въ камарата.

Конгресътъ послѣдователно се искаа доволенъ отъ даденитѣ обяснения на другаритѣ *Сакъзовъ, Габровски и Возвелиевъ*.

По реда си слѣдва разгледване на направеното по-рано заявление за повѣдението на друг. *Ив. Кутевъ* въ законодателнитѣ избори на 17 ноемвр. 1896 г. Друг. *Кутевъ* изложи съображенията, по които той не е приелъ да влезе въ социалдемократическата листа, опредѣлена за казанлъжката околия. Той не е удобрявалъ турянieto въ тази листа и друг. *Я. Сакъзовъ*, претъ видъ, че туй не е достатъчно е познатъ въ тази околия. А не се е подчинилъ на рѣшението на групата по тази причина, че той го е смѣталъ за такова не на групата, а на отдѣлни партийни членове и нему не било съобщено това по официаленъ редъ.

Друг. *Возвелиевъ*, отъ страна на казанлъжката група, изложи, какъ е билъ цѣлия ходъ на работитѣ. Той потвърди изложеното по-рано въ единъ подробенъ отчетъ до централния комитетъ, че друг. *Кутевъ* е билъ поканенъ да се кандидатира въ листата на групата и, ако не е съгласенъ, то поне да не противодѣйствува за избора на опредѣленитѣ кандидати, както е направилъ съ излизанieto на отдѣлно. Слѣдъ станалитѣ още по-въпроса разисквания конгресътъ прие слѣдующата резолюция:

Конгресътъ, като признава, че по време на законодателнитѣ избори отъ 17 ноември, 1896 г., друг. *Ив. Кутевъ* е работилъ несъгласно съ интереситѣ на партията, осжда поведението му и минава на дневенъ редъ.

Въ предложението на другаритѣ *Н. Габровски и М. Ивановъ* за аграриата анкетна комисия станаха разисквания, при които всичкитѣ говоривши признаха нуждата отъ подобна комисия. По този въпросъ конгресътъ рѣши:

Натоварва се една десеточленна комисия да изработи единъ въпросникъ за нуждитѣ свѣдения, слѣдъ събиранieto и проучването на които, заедно съ своето мнѣние ще представи своя материалъ на идущия конгресъ. При изборътъ на тази комисия, ще се има предъ видъ, щото членоветѣ ѝ да живѣятъ въ различни пунктове на страната.

Пристъпи се къмъ избиране на членоветѣ ѝ. За такива се избраха другаритѣ: *К. Возвелиевъ* отъ Казанлъкъ; *Д-ръ Г. Стойковъ* отъ Варна; *Д. Благоевъ* отъ Пловдивъ; *Вукадиновъ* отъ София; *Ив. Тошевъ* отъ Сливенъ; *Н. Габровски* отъ Търново; *А. Кочевъ* отъ Севлиево; *Д-ръ Е. Расионовъ* отъ

Ловечъ; В. Дамяновъ отъ Хаскво; Мушиковъ отъ Анхиело.

Внесе се на разискване предложението на севлиеския делегатъ друг. А. Коновъ за издаването въ Севлиево единъ мѣстенъ партиенъ вѣстникъ. Друг. Коновъ разви предложението, като заяви че, за тази цѣль никакви парични срѣдства отъ мѣстния комитетъ нѣма да бждатъ употребени. Вѣстникътъ ще бжде предназначенъ главно за селското население, което съставлява болшинството въ околията. По този въпросъ станаха обстоятелствени дебати, при които въпросътъ се засѣгна и по принципъ, за значението на мѣстнитъ вѣстници, както и дали издаването имъ при днешнитъ сили на партията не е повече въ ущърбъ, отъ колквото въ полза на послѣдната. Исааха се двѣ мнѣния: едното е, да се предостави пълна свобода за издаването на мѣстни вѣстници, и второто — това издаване да става винаги съ разрѣшението на конгреса, ако той намѣри съгласно съ интереситъ на партията издаването на мѣстенъ органъ въ една или друга мѣстност. Дебатитъ сѣтихъ се ограничиха специално по предложението на севлиеските другари. Конгресътъ, като взема предъ видъ мнѣнията на всички говоривши за и противъ, рѣши:

Конгресътъ е противъ излизането на мѣстенъ партиенъ вѣстникъ въ района на севлиеското окръжие.

Засѣданието се закри въ 12 ч. пр. обѣдъ.

Засѣдание отъ 18 юлий 1897 г., сл. об.

Засѣданието се откри въ 2 ч. сл. об. Председателъ се избра Д. Благоевъ.

Постави се на разискване въпросътъ за участването ни въ послѣднитъ избори за окръжни съветници. Другаритъ Благоевъ и Луковъ предложиха и се прие, конгресътъ да се произнесе по принципъ за участието ни въ всичкитъ избори — законодателни, окръжни и общински. Всички говоривши рѣшително се искааха противъ всѣки компромисъ и съглашение; послѣднитъ не трѣбва да се допускатъ, опитътъ ни е вече достасъчно показалъ, че тѣ не могатъ да иматъ освѣтъ лоши послѣдствия за нашата пропаганда; названието „честни“ и „прогресивни“ личности, подъ които миналитъ конгреси сж допуснали съглашението ни съ хора отъ буржуазния лагеръ, не гарантиратъ никакъ, че тия сжщи личности нѣма да се яватъ най-големъ наши врагове въ редоветъ на буржуазнитъ пар-

тии, тѣзи понятия сж твърдѣ относителни и тѣ служатъ само да прикриватъ дѣйствителността; условието за подобни личности да не принадлежатъ къмъ никоя буржуазна партия може само да дава поводъ да си правимъ илюзии, че тѣ дѣйствително не сж такива. Ако тѣ открито не принадлежатъ къмъ нѣкоя буржуазна партия, то по своитѣ убѣждения и дѣятелностъ тѣ фактически сж хора на тѣзи партии. Нашия успѣхъ отъ изборнитѣ съглашения е въ голѣма степенъ илюзоренъ. За насъ всичко трѣбва да бжде на бѣлянка, ний трѣбва да бждемъ свободни отъ всѣкакви илюзии; опитътъ отъ допустнатитъ до сега съглашения ни е далъ само нови доказателства, че тѣ не трѣбва да се допускатъ и за напредъ. Въ време на избори нашата партия трѣбва да излиза съ чисто социалдемократически кандидатури. Конгресътъ, слѣдъ изслушването на станалитъ разисквания отмени рѣшението на I националенъ конгресъ, по сжщия въпросъ, като прие слѣдующата резолюция:

Работническата социал-демократич. партия ще взема участие въ всички избори. Никакви компромиси съ партии и съглашения съ частни лица не се допускатъ.

Новозагорския делегатъ друг. Матѣвъ направи предложение за монополизиране отъ мѣстнитъ партийни комитети издаването на социалдемократическитъ книги. Слѣдъ кратки разяснения прие се резолюцията:

Конгресътъ отхвърля исканieto на новозагорския делегатъ.

Слѣдва докладътъ на комисията, избрана отъ II националенъ конгресъ за привеждане въ извѣстностъ смѣткитъ на старитъ партийни организации — съюзътъ и партията. Докладчикътъ друг. Кирковъ чете два акта съставени отъ комисията, отъ които се вижда, че послѣдната не е можала да дойде до потрѣбния резултатъ, понеже книгата не сж можали да бждатъ събрани наедно и повечето отъ членоветъ на управителнитъ съвети сж били прѣснати въ разни градове. По този въпросъ се прие слѣдующата резолюция:

Конгресътъ взема актъ отъ отчета на комисията по привеждане въ извѣстностъ смѣткитъ на предшнитъ социалдемократически организации — съюзътъ и партията.

Но предъ видъ на това, че въ конгресътъ постѣпватъ заявления отъ кредиторитъ на старитъ организации, конгресътъ взема слѣдующето допълнително рѣшение:

Само работникътъ може да унищожи — и ще унищожи — закона за надницитъ.

Какъ? — Като унищожи наемничеството. Никакво освобождение не е възможно за пролетарията подъ управлението на капитала.

Наистина, до като сжществува „капитала“, стоката — работническата сила — както всичкитъ стоки — ще бжде подложена на закона за предлагането и търсението.

Сжществото на пролетарията се увеличава непрестанно. Безъ съмнѣние, смъртта е направила една изобилна жетва отъ трупове, но ражданието допълня — и задминава — празноността, направена отъ великата Косачка. Къмъ надминаването отъ ражданията и смъртнитъ случаи, трѣбва да се прибави и частта на дрѣбнитъ индустриалци, измамѣрвачи, търговци, арендатори, землевладѣлци и т. н които му докарва капиталистическата централизация.

Отъ друга страна машината испъжда работника отъ производството. Срѣщу двигателътъ все по-силенъ и по-силенъ се групира едно число работници, все по-слабо и по-слабо.

Колкото времето върви, толкова числото на пролетарията клони къмъ увеличаване и толкова по-малко е търсена неговата работническа сила на индустриалния и земледѣлческия пазаръ въ свѣта.

Почти всѣкога предлагането надминава търсението, което прави надницата всѣкога по-малка отъ това, което е нужно

Една тричленна комисия, въ която по право влиза касиерътъ на централния комитетъ, се нитъварва да приведе въ извѣстностъ сумитъ, постигнали въ централната каса на партията за сѣтка на старитъ социалдемократически организации. Тѣзи суми ще бждатъ пропорционално распределени между кредиторитъ, а за останалата частъ отъ дълговетъ си кредиторитъ ще се обръщатъ къмъ членоветъ на бившитъ организации.

За членове на тази комисия се избраха друг. Пловчанъ и Марковски. Въ случай, че нѣкой отъ двамата отсъствува, ще ги замѣстя друг. А. Гюзелевъ. Третия членъ е касиерътъ на централния комитетъ.

Финансовата комисия докладва своя отчетъ. Докладчикътъ друг. Вивелиевъ изложи, че комисията е намѣрила отчетътъ на централния комитетъ вѣренъ и смѣткитъ сж водени редовно и точно. Прие се резолюцията:

Конгресътъ одобрява отчета на централния комитетъ по финансовата частъ на партията.

Предъ видъ на това, че въ финансовия отчетъ фигурира една сума отъ 757 лева, като дългъ за редакторство на друг. Д. Благоевъ, въ която се предполага да влиза и една частъ като дългъ къмъ предишната кооперативна печатница „Работникъ“, конгресътъ рѣши:

Натоварва се избраната тричленна комисия за привеждане въ извѣстностъ сумитъ постигнали въ централната каса за сѣтка на старитъ соц. демократически организации, да провери отъ идъ произлиза въпръсия дългъ 757 л и да постигнъ съобразно съ начинъ показанъ къмъ дълговетъ на горноименатитъ организации.

Слѣдъ това докладчикътъ на комисията за бюджета, друг. Бозвелиевъ докладва изработения отъ комисията проекто-бюджетъ. Слѣдъ станалитъ намаления и увеличения, конгресътъ одобри слѣдующия бюджетъ на централния комитетъ за текущата финансова година:

А. РАСХОДЪ.

§ 1. За отпечатване на партийни органи	3180 л.
§ 2. За експедиция на сжщия	500 „
§ 3. „ редакторъ на сжщия	1800 „
§ 4. „ администраторъ и слуга	1380 „
§ 5. „ наемъ на помещението на администр.	300 „
§ 6. „ канцелярски разноси и абонаменти на вѣстници и списания	250 л.
§ 7. За отпечатване на Чарения Народенъ Календ. рѣ	600 л.
§ 8. За сждебни разноси	200 „
§ 9. „ исплащане облигации	50 „

ГАРГИ РАБОТНИЦИ

И

ЛЕСИЦИ КАПИТАЛИСТИ.

Какво нѣщо е надницата? Безсрамния законъ за надницитъ и неговитъ економически и социални послѣдствия.

Питайте преди всичко, който дойде да ви говори за подобритъ положението на работницитъ:

Познава ли или не този законъ (за надницитъ)?

Ако ви отговори не, вий можите да бждете сигуръ, че този човѣкъ иска да ви лжи, или че е въ най-плачевно невежество въ политическата економиа.

Ако ви отговори да, питайте го, какъ мисли да го отстрани, и, ако не знай какво да отговори, обърнете му гърбоветъ си, безъ гризение на съвѣста. Това е единъ хвалигрѣкъ, който иска да ви излжи или се самъ лжи съ празни фрази.

Ласаль.

Положението на работницитъ е неподобимо.

До като сжществува капиталистическия редъ, работникътъ ще бжде на бѣсилката на мизерията, безъ нищо да може да го избави.

На поробената класа, на пролетарията, подлѣжи мисията да тури край на експлоатацията на производителя отъ паразита.

за запазването на работническото семейство.

Това положение, далечъ отъ да се подобри, не може, освѣтъ да се влошава въ бждеще.

Това, което днесъ за мнозина отъ производителитъ е една надница за гладъ, ще бжде утрѣ надница за смъртъ за всичкы пролетарии.

Въ това, изучаването закона, който управлява опредѣлението на надницата, не позволява да се съмняваме.

I.

Надницата за гладъ.

Какво нѣщо е надницата?

Да се посвѣтваме съ економиститъ.

Тюрго опредѣля надницата на работника съ „това, което е необходимо за да му достави прехраната“.

Варденленгъ и Малтусъ сподѣлятъ това гледище.

Първия е писалъ:

„Цѣната на работата се състои всѣкога отъ цѣната на нѣщата, необходимо нуждни за живота“.

Втория не говори иначе:

„Цѣната на необходимитъ нѣща за живота е въ дѣйствителностъ това, което струва производителната работа“.

Анфантенъ съобщава сжщо, че надницата отговаря „на минимумъ, необходимъ за материалния животъ и за поддържане на механическата сила на работника“.

§ 10. „ погашение на дългове	500 „
§ 11. „ секретарь на централния комитет	2400 „
§ 12. „ издаване брошури от централния комитет	500 л.
§ 13. За непредвидени разходи	200 „
Всичко разходъ 11,860 л.	

Б. ПРИХОДИ.

§ 1. Отъ абонamenti на вѣстника	5000 л.
§ 2. „ обявления, печатани въ сѣщия	200 „
§ 3. „ продажбата на Червения Народенъ Календаръ	1800 л.
§ 4. Отъ членски карти	50 „
§ 5. „ вноски	2000 „
§ 6. „ подписка за подкрѣпление на вѣстника	1000 „
§ 7. „ Отъ унищожени пощенски марки	300 „
§ 8. Недобори отъ миналите години за партийни издания	500 „
§ 9. Отъ случайни приходи	150 „
§ 10. „ издаване брошури	1000 „
§ 11. „ подарени книги	100 „
Всичко приходъ 12,100 л.	

Сжщата комисия докладва, че за провѣряване смѣтките на сп. *Денъ* липсватъ и тука потребнитѣ данни и документи. Конгресътъ рѣши:

Съ провѣряването смѣтките на сп. *Денъ* натоварва се комисията, избрана споредъ III-та резолюция, взета въ днешното заседание.

По заявленията на кредиторитѣ за дълговетѣ къмъ тѣхъ отъ старитѣ социалдемократически организации, конгресътъ натоваря сжщата комисия съ задълженията, предвидени въ сжщата резолюция.

По предложението на варненския делегатъ друг. *Кжневъ*, да се отгъни рѣшението на миналогодишни конгресъ за в. *Освобождение*, станаха обстоятелствени разисквания, при които се поддържаха двѣтѣ мнѣния да се спре издаването на в. *Освобождение*, понеже съ издаването на ржководящия и на *Работническия Вѣстникъ*, неговото издаване става излишно, и — да се продължи издаването на сжщия вѣстникъ. Конгресътъ съ една резолюция не прие предложението на друг. *Кжневъ*, а така сжщо не прие и предложението на друг. *Г. Георгиевъ* да се продължи издаването на в. *Освобождение* до навършването на годишнината си.

Друг. *Г. Георгиевъ* направи предложение да се опредѣли една комисия за приготвяне материала за *Червения Народенъ Календаръ* и за издаването на послѣдния. По това предложение конгресътъ рѣши: *Взлага на другаритѣ Еф. Дибъвъ и Г. Кирковъ да събератъ потребния материалъ за „Червения Народенъ Календаръ“, и го предадатъ на секретаря на централния комитетъ, за да може да се издаде колкото се*

може по на време.

Прие се слѣдующето предложение на друг. Сакжзовъ.

Отпушатъ се отъ централната партийна каса 60 лева помощъ на казанлъжката партийна група за направенитѣ отъ нея разходи по приготвянето за конгреса

Казанлъжката партийна група положи много грижи и направи много разходи по организацията и улесненията на конгреса. Ето защо конгресътъ, преди да се затвори, не можеше да искаже своята братска благодарностъ на казанлъжскитѣ другари. Съ аklamация се прие слѣдующето предложение на друг. *Борисъ Георгиевъ*:

Конгресътъ искажа голѣма благодарностъ на казанлъжката партийна група, за труда, който е положила по организацията на конгреса и улесняването на делегатитѣ съ тѣхното настаняване въ безплатни квартири.

Часътъ бѣше вече 8, когато председателътъ на конгреса, друг. *Д. Благовъ* взема думата за да изложи на кратко дѣятелността на конгреса. Той констатира извършената важностъ, която IV националенъ конгресъ има за понататъшния успѣхъ на партията. Особно ний имаме основание да се радваме за благотворнитѣ послѣдствия, които ще иматъ неговитѣ рѣшения по организацията, по печата и по участието нивъ изборитѣ. Засѣданията на конгреса, заключи той, бѣха бурни и погълнати въ най-сериозно обсъждане на поставенитѣ въпроси. Но ний всички сме дълбоко убѣдени, че бурнитѣ разисквания показваха само онзи живъ интересъ, който ний хранимъ къмъ успѣхътъ на нашето велико дѣло. Нека имаме благата надѣжда, че резултатитѣ отъ шестдневната ни работа ще се отразятъ най-благотворно върху партийната дѣятелностъ. Съ тѣзи думи, другарътъ *Благовъ* обяви IV националенъ конгресъ за затворенъ. Неговата рѣчь се посрѣщна съ дружни аплодисменти отъ делегати и присѣтствующи.

Затварянето на конгреса се посрѣщна съ многократния възгласъ:

Да живѣе социалната демокрация!

Въодушевлянето бѣше неописуемо. Слѣдъ така щастливото привършване дѣлата на конгреса, всички делегати бѣха проникнати отъ съзнанието на своя дългъ да оползотворятъ тѣзи дѣла въ своята мѣстна дѣятелностъ. Такива бѣха и надѣждитѣ и пожеланията, които взаимно си изказваха. На прощавание всички рѣшиха да нап्रा-

вятъ една обща расходка до мѣстността „Кайнарджа.“ Сжщото оживление и интересъ, какъвто и при отварянето на конгреса, населението проявяваше по пътя, когато делегатитѣ вкупомъ съ множество мѣстни другари и външни гости минаваха презъ града. На „Кайнарджа“ се образува една дълга трапеза отъ 15—20 маси, наредени една до друга. Оживенитѣ разговори, пѣснитѣ, декламациитѣ, остротитѣ, наздравитѣ и благопожеланията се размѣняваха едно слѣдъ друго и рисуваха онова щастие, което чувствуваха всички. Това бѣше истинско щастие, защото подобни моменти на въодушевление и доволство сж рѣдки въ живота на хората. И такива моменти е способна да създава работническата социалдемократическа партия. Привързаностъта къмъ нейния идеалъ, твърдата вѣра въ бѣдѣщето, съзнанието на изпълненъ дългъ, надѣждитѣ за нови завоевания — всичко това се сливаше въ едно, за да напомни ония чувства, които буржуазията отдавна е станала неспособна да испытва. Испѣвването на една социалистическа пѣсенъ, подхваната отъ цѣлото събрание, бѣше послѣдното „сбогомъ“ и „до свидѣние“, дадено взаимно отъ всички. Събранието се разотида кжсно вечеръта.

Писмо отъ Русе.

Вѣрно е, че русенскитѣ работници сж били едни отъ най-останалитѣ назадъ въ разбирането на своитѣ общи интереси и въ тѣхното защищаване. Никакви дружества, никаква органзация между тѣхъ; до скоро не се чуваше и за какво събрание мѣжду тѣхъ. Това е можало да даде поводъ на мнозина да мислятъ, че русенскитѣ работници сж по добрѣ поставени отъ колкото другадъ; че тѣ не търпятъ такива лишения и неправди, тѣхното положение не е толкова лошо, за това тѣ и не сж чувствували нужда да се сружаватъ и солидарно да защищаватъ своитѣ класови интереси. Дѣйствителността, обаче, говори съвсемъ противното. Катастрофата въ барутната барака на работническитѣ кръвосмукачи бр. Иванови дойде да искара на бѣлтъ свѣтъ и да направи оче-

Петти е опредѣлилъ стойността на надницата съ това, отъ което работника има нужда „да живѣй, да работи и да се размножава“.

Ж. В. Сей показва, че надницата на работника слиза по нѣкога подъ това, което му е нужно да живѣй.

„Когато търсението на работници е по-малко отъ количеството на хората, които предлагатъ да работятъ, казва той, тѣхната печалба спада подъ необходимата такса, за да може класата да се поддържа на сжщото число. Семейства, които сж най-претоварени съ дѣца и неопитностъ, пропадатъ; тогава предлагането на работа спада, а когато работата по-малко се предлага, тогава нейната такса се повишава... Мжчна е работната цѣна на единъ простъ надничаръ да се намалява и повишава дълго надъ и подъ необходимата такса за поддържане на онова число хора, което е нужно. Отъ тука ний можемъ да извадимъ заключение, че приходътъ на простия надничаръ не се въскачва никога надъ това, което е необходимо да поддържа семейството си“.

Рикардо дохожда до сжщитѣ заключения:

„Когато числото на работницитѣ се увеличава чрезъ високата работна цѣна, забелѣзва той, надницитѣ спадатъ на ново до тѣхната естествена цѣна, а понѣкога дѣйствието на реакцията е такова, че тя спада още по-долу“.

Сжщото мнѣние и у Ваданъ — който пише:

„Когато дойде търсението на ржцѣ, работницитѣ се притичатъ; когато търсението престане, — гладътъ, мизерията убиватъ излишеството; тѣй се установява равновѣсие. Когато работническото население наспори, то не се разлива, както водата вънъ отъ чашата — то умира. Тогазъ, споредъ изразяването на Рикарда, въ силата на лишенияето, числото на работницитѣ намалява и равновѣсието се въстановява. Природата, казва Малтусъ, имъ заповѣдва да си вървятъ, и тя не чака да се тури тази заповѣдъ въ изпълнение! Така, значи, минимумъ на храната е нормалната такса на надницитѣ. Надницитѣ натегватъ фатално къмъ този минимумъ, както водата къмъ своето равновѣсие. Това е закона“.

Гедъ декларира, че:

„Срѣдната надница не ще бжде обикновено равна съ необходимото количество храна — въ дадено време и дадено мѣсто — за да може работникътъ да живѣе и се размножава.“

„Тази надница може да бжде минутно надмината въ едно или друго направление, но твърдѣ слабо. Ако спадне подъ минимума, не закжснява да се въскачи пакъ; ако се въскачи, не закжснява пакъ да спадне.“

„Ако наистина надницата се намира малко надъ въпросния минимумъ, какво става? Има периодъ на напредъкъ. Вслѣдствие на доброто положение на работницитѣ, отъ увеличаването на тѣхното добро състояние, работническитѣ женидби се увелича-

ватъ, числото на ражданията се увеличава, смъртността на дѣцата, по-добрѣ хранени; по-добрѣ обличани, по-добрѣ учени, по-добрѣ гледани, намалява; слѣдъ нѣколко години, работническото население става по-многочисленно, вслѣдствие на това предлагане на ржцѣ се увеличава и надницата спада пакъ до своята стара такса, понѣкоги даже и малко по-долу.“

„Ако, напротивъ, надницата спада подъ необходимия минимумъ, тогава работническата класа, изпада въ едно мизерно положение, ставатъ кризи и смъртността се увеличава, числото на работническитѣ женидби намалява, ражданията сж по-рѣдки, дѣцата мржтъ въ по-голѣмо количество, работническото население се намалява, ржцѣтѣ ставатъ по-рѣдки, вслѣдствие на дницата пакъ се покачва до първоначалната такса“.

Тази минимумна надница, равна на най-необходимото за живота и въспроизвеждането на работника, забелѣзва много право Коленъ, не му е осигурена, „освѣтъ до толкова, колкото собственицитѣ иматъ нужда отъ работата на пролетария. Но когато тази нужда не сжществува, когато има безработица, минимумътъ се намалява до нула и работникътъ умира“.

Ето кое е ясно: срѣдната надница може да слиза и се поддържа *надъ* това, което е необходимо за поддържането и сжществуването на производителя.

(Слъдеа).

видно за всекиго ужасното положение, въ което се намира русенското работничество. Именно това положение, което угнетва и смазва нашия работник, е по-скоро причината, че въ него е нѣмало до сега нито искра отъ съзнание за своитѣ класови интереси и не му спомагало да си отвори очитѣ, за да види, че въ сдружаванieto е неговото спасение.

Сега азъ ида да допълня ония отъ прѣдшнитѣ си свѣдѣния, които рисуватъ картината на мизерията на тукашнитѣ работници. Ще ви посоча на тѣхното положение въ още двѣ заведения — въ образцовия чифликъ край Русе и въ фабриката на командитното дружество „Трудъ.“

Преди нѣколко дена отидохъ по своя частна работа до държавното земледѣлческо училище „образцовия чифликъ“. Право да си кажа, не очаквахъ това, което видѣхъ и чухъ. Случихъ се по вършилба. Работницитѣ сѣ надница отъ 25—30 души, работятъ отъ тъмно до тъмно т. е. около 14 и повече часа на день. За тази убийствена работа тѣ получаватъ отъ 3 до 8 гроша заплата. Тѣ сѣ повечето възрастни, но има и момчета и момичета отъ 15—18 години. Работата става на открито и въ такъвъ голѣмъ прахъ, шото хората се гледатъ като презъ гѣста мъгла. Въ този полски адъ, тѣ работятъ само отъ голѣмата нѣмотия, колкото да си искаратъ кора хлѣбъ. Когато привършатъ работата, тѣ изглеждатъ като мъченици — обхванати до крайностъ и при това отъ прахъ и потъ, лицето имъ не напомня човѣшко. Прахъ отъ слама, отъ храна и прѣтъ се набѣква така въ дрѣхитѣ имъ, шото ги гложде и боде като сѣ игли. Такова е положението на надничаритѣ, а на другитѣ, — нарѣчени слуги — то е още по-лошо. Тѣ сѣ на брой около 30 души и се цѣняватъ на мѣсець съ 15—30 лева мѣсечна заплата. Тѣ работятъ още повече отъ другитѣ, а особно на тия, които работятъ съ кола, коне или волове, едва имъ остава малко време да поспатъ, тѣй като до кѣсно слѣдъ *пайдоса* (свършъка на работата) тѣ трѣбва да хранятъ и поятъ животнитѣ, а сутрина сѣ длъжни да ставатъ 1—1½ часа по рано отъ другитѣ.

Колкото за редовното получаване на заплата, тука началството не прави никакъ исклучение отъ другитѣ господари. Директорътъ на училището г. Бѣчваровъ не гледа никакви вѣдомости и бюджетъ, а условиява работницитѣ съ колкото се може по-долна заплата. На и нея не имъ даватъ. За най-малки работи ги глобяватъ. Напр. единъ слуга, като хранилъ воловетѣ, намѣрилъ едно яйце и забравилъ да обади — стоварватъ му една глоба отъ 10 лева, пъкъ всичко получава 15—20 л. мѣсечно; други единъ случайно се отдѣлил по нѣкоя своя работа, когато го потърсилъ директорътъ — веднага глоба отъ 5 лева. Нѣкои не го питали като излѣли отъ чифлика за нѣколко минути — и за това глоба. И това става безъ всѣкакви обяснения, защо ги глобяватъ, и безъ всѣкакви расписки, че имъ се удържа отъ заплата. Има приказки, че тия пари отъ глобитѣ си бъркали пята и оставали въ джеба на тия, които имали чифлика като своя мушния. Освѣтъ това директорътъ ималъ обичай да бие работницитѣ, кога сѣ бастунъ, кога сѣ плѣсници. Помощникътъ му Икономовъ сѣщо много грубо се

отнасялъ съ работницитѣ. Но шомъ е за бой, да ви кажа каквото чухъ за бившия директоръ Калчевъ. Расправатъ ми такива работи, че негова милость веднѣжъ билъ дѣто сварилъ единъ работникъ и сетнѣ го испѣдилъ; това твърдѣ злѣ е разстроило здравieto на работника и другаритѣ му ми разказваха съ тѣга на сърдцето за ранната му смъртъ. Г. Калчевъ три години е билъ директоръ и презъ това време нѣмало е слуга да не е битъ по нѣколко пята. Въ това време на мнозина не е заплатено и нѣкой работникъ, угриженъ слѣдъ постоянно искание, вдига рѣцѣ отъ всѣкаква заплата и напушта чифлика. Държавата на всичко туй не обръща внимание за управлението на чифлика, а право е нарѣчено, че се располага съ работницитѣ като съ роби въ своя мушния.

Това е за работницитѣ въ чифлика, но и положението на ония въ командитното дружество „Трудъ“ не е по-дѣте. Въ фабриката му за циментови и тухларски издѣлия работятъ около 70 души. Получаватъ тѣ една нищожна заплата, безъ да имъ се дава, обаче, на време. Ужъ ги условияватъ, че ще имъ заплащатъ на всѣки двѣ седмици, но то не бърка на г. Сугори и с-ие да не имъ заплащатъ по 6—7 недѣли и работницитѣ по цѣль мѣсець ходятъ безъ пара въ джебъ. Но не е само това. Тѣй като самата фабрика е отстранена около 5 километра отъ града, работницитѣ сѣ принудени да нощуватъ въ фабриката; спатъ тѣ въ едни помѣщения, не годни даже за добитъкъ, а фабрикантитѣ ги отредили за работницитѣ. Въсползувани отъ това, за да останатъ работническитѣ плати пакъ въ тѣхния джебъ, фабрикантитѣ сѣ отворили и своя фурна и кръчма, като недонущатъ всѣки дрѣво ни продавачи на храна. Работникътъ, като не получава съ мѣсеци пари, ще не ще е принуденъ да търси помощта на фабричната кръчма и фурна. И тука му продаватъ една долнокачествена храна и при това толкова скъпо, шото заплата не стига за нищо. На нѣкои работници, кога отидатъ да си искатъ паритѣ, писарѣтъ имъ дава, вмѣсто пари, тенекиени маркы. Срѣщу които тѣ могатъ да получатъ хлѣбъ и ястие само въ фабричната фурна и кръчма. За това пъкъ, явили се нѣкой работникъ по-сѣбуденъ и протестира, веднага го испѣждатъ. Споредъ алчността на господаритѣ за печалба, назначенъ е за управителъ нѣкой си Канковски, единъ грубъ човѣкъ. Този господинъ не отдавна е испѣдилъ единъ работникъ, защото билъ социалистъ; за най-малко опитване отъ нѣкой да се оправдава, или да осжда, прогонва го, като го нарича социалистъ, бунтовникъ и др. Напоследъ къ сѣ наели и малки дѣца отъ 9—10 годишна възраст съ една заплата, която говори за срамъ на господаритѣ. Освѣтъ тия 70 работника има още и други около 40, които работятъ тухли на парче и при сѣщи мизерни условия. Най-сетнѣ, устроена е и една каса за болнитѣ, отъ която работницитѣ при фабриката не виждатъ никакъвъ ханръ, а при това тази каса имъ удържа редовно отъ заплата. Колкото господаритѣ, обаче, и да бждатъ безочливи къмъ отдѣлнитѣ работници, но когато послѣднитѣ се застъпятъ общо за своитѣ интереси, тогава и тѣ друга пѣсенъ запѣватъ. Така на 7 того, работни-

цитѣ, като не бѣха получили заплата за цѣли 7 недѣли, сѣти на лѣжи и отлагане, рѣшиха да обявятъ стачка. Сутринтъ, фабричната свирка извѣстява започването на работата, но никой нѣма около машината. Управляющитѣ се растичали, разстревожени отъ загубитѣ, които биха имали отъ стачката. Дохожда скоро и самъ г. Сугория съ файгонъ отъ града и се започнали отдумванията и обѣщанията, че ще се заплати незабавно. Но ако тѣзъ работници бѣха що-годѣ организирани, тѣ биха представлявали още по-голѣма сила противъ господарската алчностъ.

Казаното до тука ясно рисува за тежкия халъ на работницитѣ въ образцовия чифликъ и въ фабриката на „Трудъ“. Ето защо ний съ радостъ поерѣщамъ всѣко размѣрджане между работницитѣ въ Русе.

На 17 того стана още едно работническо събрание въ помѣщението на дружеството „Съгласие“. За това се извѣсти съ особена покана. Бѣха се стекли около 40—50 души. Една отъ причинитѣ, че събранието биде посѣтено така малко е, че мнозина не сѣ могли да намѣрятъ помѣщението. Друг. Д. въ едначасоза рѣчь разви темата: „Положението на работницитѣ“, при която ясно очерта законитѣ на съвременния економически процесъ, жертва на който ставатъ дрѣбнитѣ занаятчи и селени. Той посочи и на обстоятелството, че нуждата отъ работническа организация става всѣки день по чувствителна. Друг. *Карникъ Мазмианъ*, арменецъ, говори на широко за значението на политическата свобода. България е страна конституционна, но това не спира управляющитѣ, най-безпоощадно да тъпчатъ съ щата тази конституция, въ името на която управляватъ. Работницитѣ трѣбва да се сдружаватъ, защото само организацията имъ може да защитава тая свобода, която съществува по законитѣ у насъ. Друг. *М. Стойчевичъ*, сърбинъ, показа, че работницитѣ не трѣбва да чакатъ оново време, когато ще започнатъ да мржтъ по улицитѣ отъ гладъ. а трѣбва още отъ сега да се загрижатъ за положението си. Друг. *Ст.* слѣдъ това се възползува отъ случая да очертае международния характеръ на работническото движение. Самото обстоятелство, че въ това събрание говориха въ единъ и сѣщъ смисълъ хора отъ разни националности, иде да потвърди, че интереситѣ на работницитѣ отъ всѣки страни сѣ общи и че тѣхния общъ врагъ е капиталътъ, буржуазната класа, какъвто националенъ етикетъ и да носятъ тѣ. Единъ работникъ, друг. Д., на единъ простъ езикъ апелира къмъ русенскитѣ работници да си подадатъ братски ръка, защото е вече време да се събудятъ отъ своя детаргически сънъ, който служи на господаритѣ имъ да смучатъ жизненитѣ имъ сокове по всѣкитѣ правила на искусството. Събранието се закри въ 11½ ч., съ намѣрението да бжде свиквано и за напредъ.

Като се надѣвамъ, че ще имамъ случай пакъ да ви пиша, свършвамъ писмото си съ другарския си поздравъ къмъ редакцията на работническия защитникъ в. *Социалистъ*.

ПИШАТЪ НИ ОТЪ:

Пловдивъ. Преди няколко време войниците бяха уволнени въ единъ 30—40 дневен отпускъ. Казватъ, че то станало, за да могатъ тѣ да помогнатъ на семействата по време на полските работи, които сж усилены поради наводнението. Но това не ще да е вѣрно, тъй като отъ такава работа ще има нужда тъкмо, когато войниците ще се връщатъ отъ отпуска. При това мнозина отъ тѣхъ сж кадрови, пакъ и на другитѣ приближава времето да бждатъ уволнени за винаги; дадения имъ сега отпускъ не може освѣтъ да имъ поврди, тъй като сега не ще могатъ да заловятъ никаква работа, ще ходятъ гладни, когато иначе, като свободни вече отъ военната служба, щѣха да се заловятъ на работа. Страшни работи чувахме да ни разправятъ за тукашнитѣ казарми. Особно заслужава да се отбелжатъ иступленията на старшия ул.-офицеръ Г. Янковъ. Когато денемъ не можалъ да истезава достатъчно войницитѣ, каралъ ги ношно време да излизатъ презъ прозореца и ги припускалъ на „бѣгомъ“ до като паднатъ Другъ нѣтъ, пакъ ношно време, ги каралъ съ напълнени уста и съ лъжица да посятъ вода отъ близната вада и да поливатъ дръвчетата около казармата. Срѣща ги веднѣжъ полковия дежурентъ и ги пита, какво правятъ по това време. А тѣ съ пълни уста мълчели и само го гледали. „Маршъ въ казармата!“ и нищо повече. Да се оплачи нѣкой — смѣе ли? Г. Янковъ се ползвалъ съ благоволенieto на „висшето началство“, понеже ротата, въ която служи, се отличила. Но само това ли е? Не напразно 21 полкъ отъ самитѣ войници се нарича „дисциплиниранъ полкъ“. Тѣзи факти ви съобщаваме като освѣтление върху положението на казармения робъ — войника. Унищожението на постоянната войска и замѣненieto ѝ съ народното въоръжение, както искатъ социалъ-демократитѣ, е единствения цѣль на злото. Но това не се иска отъ владѣющитѣ класи, защото съвременния милитаризмъ е най-ягката имъ опора да угнетаватъ и експлоатиратъ работнитѣ маси.

Сливенъ. Както ви е извѣстно, рѣшено бѣ да се отвори работническо читалище въ Сливенъ. За тази пѣль съ покани се свиква събрание на 17 того. Полицията, обаче, не забрави своята работа; когато трѣбваше да се издирватъ крадци и убийци, тя ги не намира, ако щѣтъ да сж подноса ѝ — даже въ лицето на Новелича и С-не сама убива хората; но за това, когато трѣбва да се направятъ избори по стоилоvesки образецъ, или да се потѣпкава конституцията, тогава тя е на върха на свѣршенството си. Така, тя не поиска да се покаже „не акуратна“ и съ нашитѣ покани; като строга пазителка на законитѣ, подѣ предлогъ, че поканитѣ не били обгербовани, тя ги кѣсаше и събираше отъ разнитѣ мѣста на града, макаръ, че закона изрично освобождава отъ гербови марки подобни работи, макаръ, че тя сама пропуска разни глупави възвания и покани на „народната партия“. Полицията се показва такъвъ нахалентъ нарушителъ на законитѣ, пакъ и въ другитѣ градове. Това, обаче, не пѣ ѣрка никакъ на събранието. Последното стана, и другъ. С. пръвъ взема думата, да очертае цѣльта на читалището и за значението на науката. Сказката му, подкрѣпена съ факти и данни, взети изъ тукашния животъ, излѣзе доста сполучлива. После говори председателтъ другъ. Василевъ, който покани присѣдствующитѣ да се запишатъ членове на читалището. Понеже нѣщата, които принадлежаха на предишния *Работнически Клубъ*, преминаватъ на читалището, то се предполага, че то ще има една хубава библиотека отъ социалистически и други съчинения.

Вакарелъ. Бързамъ да направя една поправка на писаното въ *Социалистъ*, № 55, за тукашния кметъ. Въ дописката се казва, че кметовия волъ, закланъ за курбанъ,

струвалъ 30 л., а кметътъ го продалъ на всѣка къща по 1 грошъ оката, или отъ 500 къщи — 120 л. Точното е, че волътъ се купува за смѣтка на общината. Кметътъ е продалъ на последната своя волъ, отъ месото на който се раздава на всѣки селенинъ безплатно. Цѣната ще исплати самата община, но тя отъ своя страна, по думитѣ на самитѣ селени, ще събере отъ всѣка къща по 20 ст. Нашето село има 700 къщи, отъ които общината ще събере 140 лева за единъ волъ, който струва само 30 лева. Както виждате, едно сѣщинско обирничество отъ страна на селскитѣ ни думбази.

Никополъ. Освѣтъ извѣстния биченосецъ Фитовски, народната партия си има тука едно рѣдко свѣтило. Това е каснерътъ на земледѣлческата каса, К. Апостоловъ. Милостта му, като виденъ „народникъ“, не е можалъ да не оправдае и съ дѣлата си това име, — достоентъ служителъ на „княза и отечеството“. Да покачи единъ записъ напр. съ 100—200 лева, както говорятъ лошитѣ езици, бая му иде отъ рѣки; неговата способностъ като чиновникъ на „тайни поручения“ е доказана още въ Стамболово време (прегледайте стр 135 отъ доклада на анкетната парламентарна комисия). До колко той е свободентъ въ работата си, се вижда и отъ това, че ревизорътъ на земледѣлческитѣ каси останалъ смаянъ, когато видѣлъ, до колко нѣкои суми сж побъркали пѣтъ си. Наистина, не слѣдъ много г-нъ каснерътъ е билъ уволненъ съ приказъ отъ 21/XII, но вижда се че това е станало по недоразумение, тъй като и до сега си е на сѣщата длъжностъ. Кѣмъ такъвъ единъ бисеръ „народната партия“, разбира се, не е можала да остане безучастна, тя го е щедро възнаградила; освѣтъ горната си държавна служба той е и изборентъ чиновникъ — отъ преди още градски свѣтътникъ, а сега е „избранъ“ още въ окръжния свѣтътъ.

Орѣхово. Вий знаете за извѣстния злоупотрѣбителъ, осмѣданъ на затворъ, тукашентъ „народентъ избранникъ“ Юрданъ Ионовъ. Но вѣроятно, вий не сте чували, че освѣтъ Юрдана, ний си имаме и една *юрданова партия* — така я наричатъ по насъ. Какви сж хората на тази партия? Всички отъ рода на г-нъ Юрдана. Като вземете предъ видъ, че почти въ всѣки градъ има по една такава или нѣколко *юрдановски* или *ти*, съединете ги въ едно въ името на произволтъ и прѣстѣплението и вий имате така нарѣчената „народна партия“. Тази юрданова партия именно и направи последния „изборъ“ за окръжни свѣтътници. Бирницитѣ се расцѣкали и сума работа се свършила. При такива избори, естествено е че юрдановата партия излѣзе пѣленъ побѣдителъ.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ АЛБУМЪ.

Работническитѣ права — ето нашия принципъ; организация на работницитѣ — ето сръдството ни; социалната революция — ето нашата цѣль.

* * *

Безъ класосъзнателни работници нѣма социализмъ.

* * *

Отъ социалната революция работницитѣ нищо не могатъ изгуби, освѣтъ оковитѣ си. А ще спечелятъ цѣлия свѣтъ. (*Карлъ Марксъ*).

* * *

Не е далечъ денътъ, когато противникитѣ на социализма ще бждатъ принудени да признаятъ неговата несѣкрушима сила и да извикатъ: „Ти побѣди, Галилейино!“

* * *

Ако социалиститѣ дѣлѣха хорскитѣ имоти и жени, то капиталиститѣ щѣха да бждатъ най-първи социалисти. Обаче, и дѣлата знайтъ, че при едната дума социализмъ богатитѣ пощрѣкляватъ отъ ядъ

ИЗЪ ПАРТИЙНИЯ ЖИВОТЪ.

Чирпанъ. Велѣдствие на изборитѣ за окръжни свѣтътници, въ Чирпанъ на 3 того и повторно на 10 того, както и поради общото възбуждане, произведено отъ иступленията на шайкитѣ, интересътъ на всички се съсрѣдоточавалъ въ тия въпроси на деня и тамошнитѣ ни другари сж можали да иматъ първо редовно събрание на конгреса едва на 24 того. На събранieto сж присѣдствували 17 партийни члена, които и сж избрали изъ помежду си *мѣстенъ партиентъ комитетъ* отъ петъ члена. Опредѣлили се сжщо и вносветѣ на всѣки партиентъ членъ. Чирпанскитѣ другари не располагатъ за сега съ никакво помѣщение за агитация; иматъ една скромна библиотека, помѣщавана въ кафенето на другъ. Касабовъ.

Ямболъ. Съгласно чл. чл. 5 и 6 отъ организационния уставъ ямболскитѣ членове на партията сж имали събрание на 2 того, въ което сж избрали *мѣстенъ комитетъ* отъ двама другари.

София. Въ течението на този мѣсецъ софийскитѣ партийни членове имаха събрание, въ които слѣдъ като се даде отчетъ за дѣлата на конгреса, избра се *мѣстенъ партиентъ комитетъ* отъ петъ души. Партийнитѣ членове се занимаха и съ въпроса за основаване на единъ клубъ, както и за понататѣшното водение на пропагандата. Рѣши се всѣки недѣленъ денъ да има събрание, въ което да се държи скаска по нѣкои отъ интересующитѣ работницитѣ въпроси; скаскитѣ ще бждатъ отъ чисто теоритически поучителентъ характеръ, или по разнитѣ въпроси на деня. Въ недѣля на 24 того стана първото подобно събрание, въ което другъ Г. Георгиевъ говори върху катастрофата въ Русе и покровителството на труда. На 31 ще стане второто редовно събрание.

Габрово. Още на 9 того габровскитѣ партийни членове, на брой 12 души, се събрали за да изслушатъ отчета за дѣятелността на конгреса. Съобразно съ измѣнения въ организационния уставъ тѣ сж избрали единъ *мѣстенъ партиентъ комитетъ* отъ трима души. Слѣдъ опредѣленieto на вносцитѣ си, тѣ сж рѣшили и за напредъ да подържатъ работническия клубъ „Хр. Ботевъ“, като сръбство за водение на пропагандата.

Разградъ. Съгласно съ чл. 6 отъ устава, разградскитѣ партийни членове се събрали и сж избрали *мѣстенъ партиентъ комитетъ* отъ трима души. Предишната партиина група е имала единъ комитетъ отъ двама души, но понеже има нужда за напредъ мѣстния комитетъ да се уве, личи съ още едивъ членъ, то това и стана като сж превзбрави и членоветѣ на бившия комитетъ. Слѣдъ избора събранието пожела на комитета ползотворна дѣятелностъ за уснѣха на пропагандата и увеличението на социалдемократическитѣ сили въ града.

Русе. На 9 того русенскитѣ партийни членове сж имали събрание, въ което се избра *мѣстния партиентъ комитетъ* отъ петъ души. Слѣдъ това се обяви за распусчанieto на бившата партиина група, като на членоветѣ ѝ остава да работятъ съобразно съ новия организационентъ уставъ. Мѣстния комитетъ сѣтъ е ималъ второ

събрание, въ което измежду членовете му се определя секретарь, каиеръ и библиотекаръ.

Севлиево. Членовете, на бившата партийна група сж имали събрание на 19 того, въ което сж избрали *мъстенз партиент комитетъ* отъ трима души, слѣдъ което самата група, като такава, прѣстава да сжществува. Мѣстния комитетъ отъ свѣта страна вече се е погрижилъ за снабвяване партийнитъ другари съ нужнитъ членски карти.

ВЪНКАШНА ХРОНИКА.

Испания. Преди нѣколко време, както е извѣстно по вѣстниците и телеграфнитъ агенции, испанския президентъ министръ Кановасъ е билъ убитъ отъ единъ анархистъ, на име Анжиолило. Последния незабавно е билъ изправенъ предъ воененъ сѣдъ и осѣденъ на смъртъ. Палачътъ е изпълнилъ своето: съ главата на Анжиолило испанското правителство е откупило убиванieto на Кановасъ. Но това вмѣсто да повлияе за умиротворението на анархиститъ, още повече ги е ожесточило и сега пакъ се чува за атентати. Преди нѣколко дена е имало новъ атентатъ въ Барселона. Два гърмежа сж били насочени противъ полицейския началникъ Портасъ. Атентаторътъ е билъ арестуванъ. Друга телеграма съобщава, че пакъ въ Барселона уловения анархистъ се опиталъ да избѣга, вслѣдствие на което, прѣслѣдванъ отъ самия управителъ, е гръмналъ нѣколко пѣти върху последния, но е ранилъ единъ келнеръ.

Новинитъ за въстаналия островъ Куба говорятъ за твърдѣ плачевното положение на испанскитъ войници. Отъ последнитъ, испратени да усмирятъ острова, 23,000 д. лѣжатъ отъ болѣсти или ранени отъ вѣстаницитъ. Предводителътъ на последнитъ Максимо Гомесъ, е обявилъ на испанския главнокомандующъ, че държи 700 души испански плѣнници, и до като не освободи заробенитъ въстанници, той всѣка седмица ще застрѣлва по нѣколко души. Испанскитъ офицери се отнасяли по най-безчеловѣченъ начинъ съ плѣнниците.

Австрия. Подигнатия презъ текущата година въпросъ по признаването родния езикъ въ чехско за официаленъ, който и стана причина за нечути скандали въ парламента и распуцанието на последния до последно време, изглежда толкова много да ожесточава духовете, щото се има опасностъ за безредици. Не отдавна даже е имало кърваво спречкване между чехи и нѣмци въ Чехско. Социалната демократия, като носителка на мирътъ между всичкитъ работни народи, е рѣшила да направи въ Прага на 24 того една обща манифестация отъ нѣмски и чехски работници противъ националната вражда между нѣмската и чехската буржуазии. За тази цѣль централния комитетъ на чехската социалдемократия е издалъ единъ манифестъ, въ който покани всичкитъ работници — безъ разлика на езикъ — да взематъ участие въ тази манифестация на мира. И съ голѣма радостъ трѣбва да отбелѣжимъ, чехскитъ работници мощно сж заявили своята симпатия въ полза на мира. Както четемъ въ Виенския *Arbeiter Zeitung*, въ манифестацията сж участвували около 20,000 работници чехи и нѣмци. Хубавото време е помогнало, щото манифестацията да излѣзе напълно сполучлива. Нескончаемото шествие отъ гѣсти редове е правило силно впечатление на всички — врагове или приятели на социализма. Австрийскитъ ни другари искатъ пълна свобода на народноститъ въ своята страна; чехи, нѣмци, поляци — всички трѣбва да иматъ политическа свобода, да си служатъ както искатъ съ своитъ права и съ своя езикъ. Долу всѣкакво подчинение на една нация

отъ друга! е тѣхния девизъ. Всичкитъ работници, на какъвто езикъ и да говорятъ, иматъ единъ общи врагъ — той е капиталистическата класа отъ всички езици. Преди всичко тѣ искатъ общо избирателно право, чрезъ което ще се тури край на националнитъ вражди. Съ своята манифестация работницитъ социалдемократи не сж искали да аргументиратъ, освѣгъ чрезъ своето излизане на улицата. И това направи повече, отъ колкото веселбитъ, виковетъ и предизвикванията на шовиниститъ. Гледката е била въ висока степенъ въспитателна: тука едно множество отъ 20,000 души, манифестира тихо, мирно и въ пълнъ редъ; тамъ събрали се около хилядо души отъ младочехитъ, които съ шумъ се пѣчатъ да покажатъ, че работния народъ е на тѣхна страна, а по пататъкъ други нѣкои 200 души „националисти работници“, които още сж заслѣпени и не разбиратъ кой имъ е общи врагъ. Прочее, въ историята на международното работническо движение праската манифестация ще бѣде отбелѣзана, като едно най-краснорѣчиво свидѣтелство, че социалната демократия е съединила подъ своето знаме робитъ отъ разни езици, за да ги опѣти въ единствения пѣтъ на мира и братството между народитъ.

Германия. Братския намъ органъ в. *Vorwärts* е напечаталъ една статистика за организациитъ на германскитъ работници презъ 1896 г. Споредъ публикуванитъ цифри, миналата година въ 51 запаята е имало работнически организации. Общото число на синдикиранитъ работници е възлизало на 320,230, отъ които 12,265 жени. Въ каситъ на организациитъ сж постигнали годишно на обща сума 3,616,144.37 марки (една марка 1 л. 25 ст.), отъ които похарчени за нуждитъ на организираниитъ работници 3,323,713.05 марки. Тѣзи пари сж били харчени за издаване на вѣстници, за стачки, за сѣдилища, поддрѣжка на крайно бѣдни, поддрѣжка на безработни, на болни, на неспособни вече за работа и т. н. Отъ тѣзи числа българскитъ работници има да извѣдкатъ много поучителни работи за себе си. Тѣ трѣбва да послѣдватъ примѣра на германскитъ си другари, ако искатъ да не бѣдатъ тѣпкани и онеправдавани отъ всѣки господаръ и отъ последни полицейски стражаръ.

МАЛКА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ.

Отъ редакцията:

Б. С. Б. И., А. Н. Въ дописката си не сте отбелѣвали, гдѣ е ставало писанieto ви. Русе. Съ Испратеното ви копие отъ писмото до А. М. не можемъ да напечатаме, но по въпроси, засѣгнати въ нея можемъ да се повърнемъ, както ни се удаде случай.

ОБЯВЛЕНИЯ

КНИЖАРНИЦА

на

НИКОЛА К. ВОДСКИ И ГАНКО ИЛ. БАНКОВСКИ

Обявяваме, че подъ горнята фирма откриваме книжарница въ гр. Габрово, която ще распродава между разнитъ книги и учебници, разни канцеларски, училищни и ученически принадлежности и приема да распродава всѣкакви книги за смѣтка на други книжарници и издатели и да събира абонаменти и абонати на разни списания и вѣстници.

Интересующитъ се г-да нека се отнасятъ за споразумение направо до насъ въ гр. Габрово.

25 й юлий 1897 г., гр. Габрово.

3—3

Библиотека по Научния Социализмъ:

№ 1. Исторически Материализмъ. Три популярно-научни статии отъ М. Г. Барановски и С. Ушаковъ —60

№ 2. Осемнадесетий Брюмеръ на Луи Бонапарта отъ К. Маркса. Съ порт на автора 1.20

№ 3. Народничество и Марксизмъ отъ П. Струве и А. Волгинъ 2.—

Библиотека „Работникъ“:

№ 1. Борбата на английскитъ работници за свобода (*Чартистското движение*) отъ Б. Кричевски —30

№ 2. Край Волга. Повѣсть отъ С. Степнякъ-Кравчински —50

№ 3. Работническото движение въ Русия отъ Г. Плехановъ —20

Популярно-научна Библиотека:

№ 1. Происхождението на брака и семейството отъ К. Кауцки —60

Поръчки за всички тия книги се отправятъ до Г. Бакаловъ въ Варна.

ГОСТИННИЦА „УЧЕНИЧЕСКИ КЛУБЪ“

Отъ 1 септемврий т. г. отварямъ въ ул. „Ботевъ“, сръщу Държавното Рисувално Училище, гостинница подъ горното название.

Поканвамъ бившитъ си абонати, както и ония г-да, които желаятъ хубаво и ефтино да се хранятъ и при извънредна чистота, да заповѣдатъ у гостинницата ми.

25 авг. 1897 г. София.

Съ почитание:

Василъ Томевъ.

1—3

ОБЯВЛЕНИЕ.

Преведена е и турена подъ печатъ книгата:

„Съвременната жена и нейното положение въ Европа и Америка“

отъ Ф. Брандтъ, пр. отъ руски Д. Неленцовъ.

1—2

Печата се извѣстното съчинение на социалистическия теоретикъ Георги Плехановъ подъ название:

Н. Г. ЧЕРНИШЕВСКИ

(Критически опитъ).

Въ преводъ отъ Г. Бакаловъ.

Въ края на септемврий ще излѣзе отъ печатъ въ Варна като № 4 отъ „Библиотека по Научния Социализмъ“, на голѣмина отъ 26 коли (около 420 стр. дребенъ шрифтъ). Цѣна 2-50 л.

1—5

ОБЯВЛЕНИЕ.

Явяваме че отворихме въ гр. Кюстендилъ нова книжарница и печатница подъ фирма:

Як. Якимовъ & С-ие.

Молимъ всички издатели да благоволятъ и испратятъ отъ изданията си по 15—20 екз. (отъ учебници само по 1—2 екз.) за продаване на тѣхна смѣтка. Ще употребимъ всѣко старание за распространение на книгитъ имъ. Скоро ще печатаме книгоопитъ.

1—3

Як. Якимовъ & С-ие.

ИЗВѢСТИЕ.

Излѣзе отъ печатъ книгата:

Ф. ЛАСАЛЪ,

животътъ, научнитъ трудове и обществената му дѣятелностъ. Биографически очеркъ отъ В. Я. Класенъ. (Съ портрета на Ласала). Превелъ Ив. Тодоровъ. Стр. 240 — цѣна лева 1.60.

Желаящитъ да събератъ абонати, нека поискатъ покани. Които се запишатъ за книгата и предплатятъ до 30 септемврий т. г., ще имъ се отетѣпи за лева 1.40 ст.

НОВИ УЧЕБНИЦИ:

Букваръ съ отвѣсно писмо за I отдѣление. Трето поправено издание. Съставили по ръководството на Ст. Басаричекъ: Д. Игнатовъ и Д. Андрѣевъ. Цѣна 20 ст. Читанка за I отдѣление. Трето поправено издание. Съставили: Д. Игнатовъ и Д. Андрѣевъ. Цѣна 20 ст.

Казанлъжъ.

Отъ книжарницата Г. М. Какачевъ.

1—3

Печатница „Либералний Клубъ“ — София.

Отговоренъ-редакторъ : П. Василевъ